

ÚVOD DO UMĚNOVĚDNÝCH STUDIÍ

USK_01

Slovníkové heslo

Vypracovala: Claudie Fettouhi
Obor: Sdružená uměnovědná studia
UČO: 371548

Estetická norma

Estetika - (řec.), nauka o krásnu, o povaze est. osvojení světa člověkem, filozofická disciplína, která se vyvinula v samostatnou vědu. Vedle obecné estetiky existuje estetiky jednotlivých oblastí estetična a jednotlivých druhů umění.

Norma - (lat.) 1. směrnice, pravidlo, jehož zachování je závazné, např. norma mravní, právní, technická.

Estetická norma: je soubor pravidel, tvořících se v kolektivním povědomí jako míra pro posuzování

estetična obecně i v oblasti umění. Stanovuje pravidla dobrého vkusu, jejím prostřednictvím je měřena estetická funkce objektů a jevů. Estetická norma je proměnlivá v závislosti na čase, prostředí a sociálním vývoji společnosti. V různých sociálních prostředích

mohou paralelně existovat odlišné nebo i protichůdné estetické normy.

I když si v dnešní době uvědomujeme, že nelze všechny estetické normy shrnout do jedné, stejně však máme vždy pocit, že nějaká univerzální estetická norma musí existovat. Estetická norma by měla být jen jakýmsi orientačním bodem cítění. Co se stane, pokud estetická norma není dodržena? Stane se objekt neestetickým? Někteří umělci se přímo vyžívají v porušování estetických norem. Chtějí vystoupit z davu, přijít s něčím novým, objevit nový styl nebo směr. V dnešní době je velmi těžké stanovit estetickou normu. Estetická norma totiž prošla obrovským vývojem, což si můžeme všimnout, jak v módě, architektuře tak i malířství a sochařství. Čím dál častěji se setkáváme s díly, které nemusí být esteticky přijatelné, jelikož autoři chtějí poukázat na dnešní dobu plnou svobody a změn. Každá norma ať už se týká umění nebo módy se mění a stále znovu můžeme zapomenuté normy aplikovat. Norma se neustále přizpůsobuje novým situacím a úkolům, které přináší sama praxe. Podle mého uvážení je nejnápadnější vývoj v umění, kde porušení estetické normy vyvolává někdy ještě větší zájem. Porušení normy je dá se říci záměrné. V dnešní době se záměrný nevкус používá čím dál častěji. Porušené estetické normy můžeme vidět všude kolem nás. Stačí se jen projít po ulici, kde můžeme spatřit budovy, které neodpovídají estetickým normám historických center, můžeme spatřit společnost, která je zahalena nebo někdy spíše odhalena módou, která

se estetickým normám naprosto vymyká. Kde je tedy ta hranice? Záleží však na každém z nás, kde se naše osobní hranice krásna nachází. Mnozí si ani nejsou vědomi, že normy porušují nebo se podílejí na něčem, co se těmto estetickým normám vymyká. Vše je také záležitost vzdělání, sociálních aspektů a prostředí, ve kterém se daný jedinec nachází. Estetická norma má velmi důležité místo v našem životě a utváří naši společnost. Například v módě má estetická norma značný vývoj. Co si lidé oblékali kdysi, si lidé oblékají i dnes, jelikož veškerá móda se neustále vrací, ale nikdy tomu není naopak. V dějinách umění žádná vývojová etapa neodpovídá přesně normě, kterou přejala z normy předešlé. Porušením normy totiž dochází k vytvoření nové. Velká řada norem přechází z umění do denního života, kde jsou značně ovlivněny. Nositel nejmladší normy jsou v opozici se starší generací. Můžeme se tedy potýkat s odporem a negativní reakcí příslušníků starých norem. Většinou to bývá zrovna na začátku, kdy vzniká odpor k novým normám, které se postupně vstřebávají do podvědomí veřejnosti, a ta ji ve většině případů nakonec podlehne.

Je možné také dospět k závěru, který zastává názor, že není nikdy žádná pevná hranice estetické normy. Uskutečnění všech estetických norem totiž nemůžeme považovat za esteticky ideální. Může nastat také vzájemný souboj norem, kde konkuruje jedna druhé a jejich nedodržení může vést k normě nové. Kdyby se estetická norma stala závaznou a danou, došlo by sice k jejímu úplnému plnění, ale vývoj umění by skončil. Všude okolo bychom měly esteticky přijatelné umělecké jevy, ale umělecká scéna by ustala. Proto je důležité si uvědomit, že norma by měla být pouze orientační a měla by pouze napomáhat. V současné době je však zajímavé pozorovat to, že si funkci estetické normy uvědomíme až v momentě porušení. Pokud zahlédneme něco, co se nám osobně nelíbí, neznamená, že je to podle norem neestetické, protože každý z nás má jinou vnímavost, cit pro krásu a vztah k umění. Je velice těžké soudit či uvádět příklady esteticky nepřijatelných konkrétních věcí, ale můžeme je posoudit na základě reakcí veřejnosti. Je možné tedy říci, že hlas široké veřejnosti nám může napomoci ucelit náš osobní názor. Ne vždy však víme, na jakém základu hlas veřejnosti stojí. Čím déle se nad estetickou normou pozastavujeme, tím více zjišťujeme, že je nemožné toto téma jednou větou uzavřít. Každým dnem na svět přichází nové nápady, styly a není možné tento tvořivý tok zastavit. Nechme se překvapit, jaké estetické normy v budoucnu budou čekat nás, popřípadě je můžeme porovnat s normami dnes.

Použitá literatura:

Ottova všeobecná encyklopedie. Praha: Ottovo nakladatelství, 2003.

Ilustrovaný encyklopedický slovník. Praha: Academia, 1981.

MUKAŘOVSKÝ, Jan. *Estetická funkce, norma, hodnota jako sociální fakty (1936)*, Studie /1/, Brno: Host, 2000.